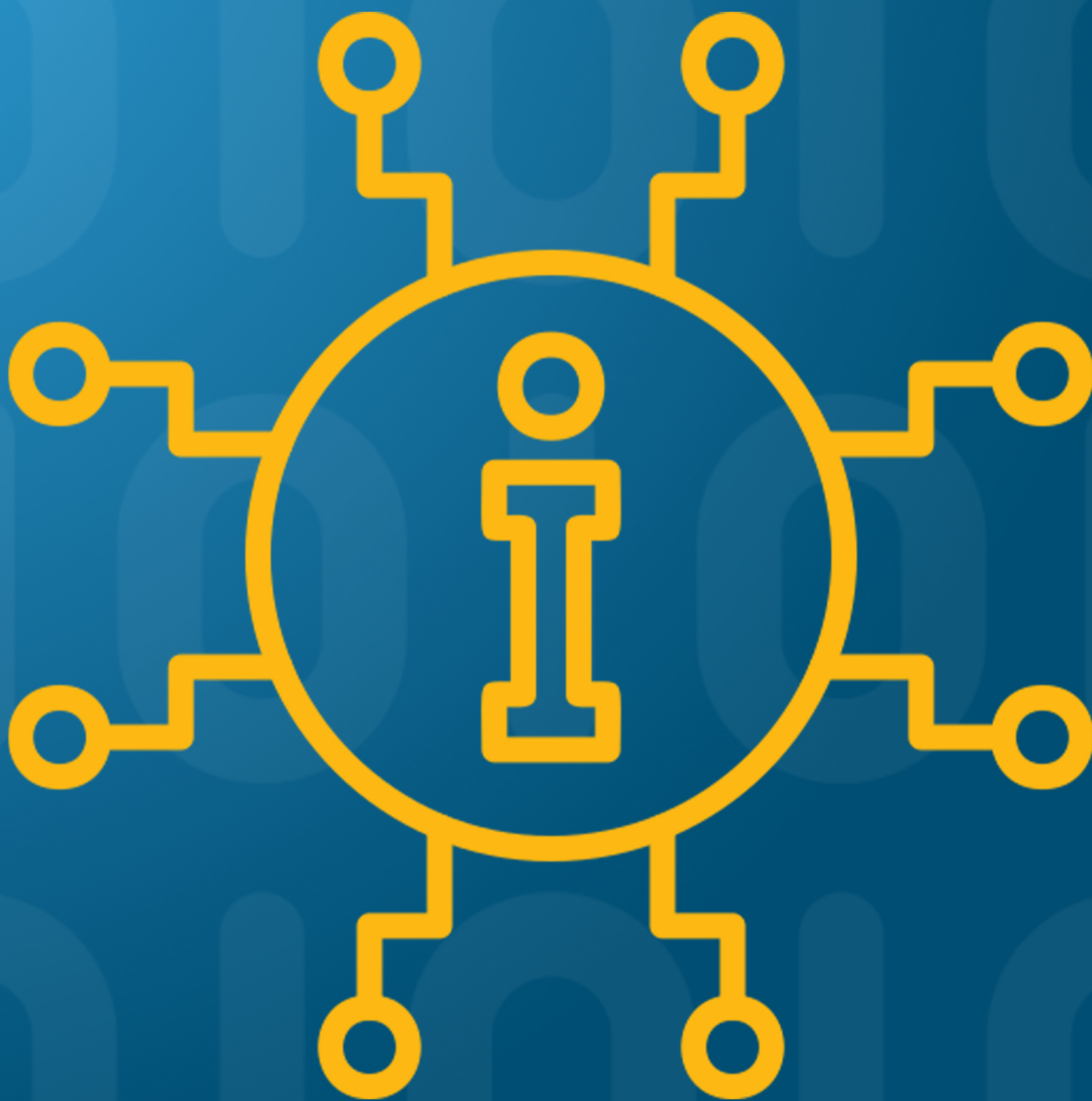


**NOTĂ
ANALITICĂ**

MARTIE
2026

ARHITECTURA DEZINFORMĂRII ȘI REZILIENȚA DEMOCRATICĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA: ANALIZA JURISPRUDENȚEI EUROPENE

VICTORIA MEREUȚĂ



Arhitectura dezinformării și reziliența democratică în Republica Moldova: Analiza jurisprudenței CtEDO, CJUE și standardele UE

Victoria MEREUȚĂ



Nota analitică a fost realizată în cadrul unui proiect ce vizează sprijinirea eforturilor de transpunere a acquis-ului UE, implementat de Centrul de Resurse Juridice din Moldova și susținut de Fundația Soros Moldova.

Context

Fenomenul dezinformării reprezintă o provocare majoră pentru Republica Moldova, care vizează erodarea fundamentelor democratice și deturnarea parcursului european al statului.

Odată cu obținerea statutului de țară candidată la aderarea la Uniunea Europeană, parcursul european al Republicii Moldova a devenit nu doar un proiect politic și juridic complex, ci și un teren de confruntare informațională. Spațiul public este tot mai frecvent marcat de campanii de manipulare și narațiuni false, menite să submineze încrederea cetățenilor în instituțiile statului, în reforme și în beneficiile integrării europene. Situația este agravată de diversificarea canalelor și metodelor de difuzare a informațiilor manipulatorii, de utilizarea noilor tehnologii și a inteligenței artificiale, precum și de sofisticarea narativelor și intensificarea campaniilor informaționale coordonate. Acest fenomen este amplificat și de dependența ridicată a populației de rețelele sociale ca sursă principală de informare¹. Nivelul insuficient de alfabetizare mediatică și digitală în rândul unor segmente ale societății contribuie, de asemenea, la vulnerabilitate. În paralel, utilizarea tot mai sofisticată a tehnologiilor digitale facilitează răspândirea rapidă a conținutului manipulat.

Dezinformarea este utilizată ca instrument strategic pentru a crea polarizare socială și pentru a amplifica temerile legate de pierderea identității naționale, a suveranității sau a valorilor tradiționale. Totodată, ea este folosită pentru a discredita reformele din domeniul justiției, combaterii corupției și al drepturilor omului, reforme esențiale în procesul de aliniere la acquis-ul Uniunii Europene.

Pe lângă efectele de polarizare, dezinformarea poate compromite integritatea proceselor democratice, poate induce panică și poate afecta ordinea publică și securitatea națională. În consecință, răspunsurile instituționale trebuie atent calibrate. Măsurile de combatere a dezinformării nu trebuie să conducă la restrângeri disproporționate ale libertății de exprimare, garantată de articolul 10 al Convenției Europene a Drepturilor Omului (CEDO). În același timp, statul are obligația de a asigura protecția efectivă a spațiului democratic împotriva acestui fenomen.

Prezenta analiză examinează fenomenul dezinformării prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) și a Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE), în special standardele și tendințele recente privind delimitarea dintre protecția securității naționale și garantarea libertății de exprimare. Totodată, este evaluată abordarea actuală a autorităților din

¹ Evaluarea gradului de alfabetizare media în Republica Moldova, raport elaborat de Magenta Consulting pentru Consiliul Europei, august 2025: <https://rm.coe.int/brosura-a4-evaluarea-gradului-de-alfabetizare-media-in-rm-final-020925/488028306a>.

Republica Moldova în prevenirea și combaterea acestui fenomen, inclusiv instrumentele juridice și instituționale utilizate. În final, sunt formulate recomandări pentru consolidarea cadrului normativ și a mecanismelor de intervenție, astfel încât acestea să fie eficiente și proporționale.

Standardele CEDO în contextul dezinformării: între pluralism și protecția adevărului

Dezinformarea ridică o problemă dificilă pentru state: cum pot proteja spațiul democratic fără a transforma combaterea dezinformării într-un instrument de control al exprimării. CtEDO nu a stabilit o jurisprudență unitară privind „dezinformarea” ca fenomen distinct. Cu toate acestea, jurisprudența ne oferă un cadru clar de echilibru între protecție și limitare, între obligațiile negative și cele pozitive ale statului. Deși articolul 10 din CEDO garantează libertatea de exprimare, acesta nu oferă un drept absolut la diseminarea informațiilor false, în special atunci când acestea aduc atingere securității naționale sau ordinii publice.

Punctul de plecare în jurisprudența Curții este protecția sporită a dezbaterii de interes public. Dezbaterea politică și chestiunile de interes public beneficiază de un nivel maxim de protecție (*Lingens*², *Axel Springer AG*³, *Manole*⁴). Marja de apreciere a statelor este restrânsă, iar orice ingerință trebuie să treacă testul triplu: legalitate, scop legitim, necesitate și proporționalitate. Cu toate acestea, protecția nu înseamnă impunitate: presa și actorii publici au îndatoriri și responsabilități, sancțiunile fiind permise doar dacă sunt proporționale (*Mazăre c. România*⁵, *Vellutini și Michel c. Franța*⁶).

Un alt pilon analizat de Curte vizează că libertatea de exprimare nu poate fi invocată pentru a legitima discursuri care subminează valorile democratice. Cu alte cuvinte, libertatea de exprimare nu protejează mesajele care incită la ură, violență sau propagandă antidemocratică (*Belkacem c. Belgia*⁷ și *Romanov c. Ucraina*⁸, *Hizb ut-Tahrir și alții c. Germania*⁹ și *Kasymakhunov și Saybatalov c. Rusia*¹⁰, *Leniș c. Grecia*¹¹)

² Cauza *Lingens c. Austria*, cererea nr. 9815/82, hotărârea din 8 iulie 1986, §42: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-57523%22%7D>

³ Cauza *Axel Springer AG c. Germania (nr. 2)*, cererea nr. 48311/10, hotărârea din 10 iulie 2014, §§ 54–55: <http://hudoc.echr.coe.int/eng-press?i=003-4818491-5875898>.

⁴ Cauza *Manole și alții c. Moldova*, cererea nr. 13936/02, hotărârea din 17 septembrie 2009, §§ 95–101: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-94075%22%7D>.

⁵ Cauza *Cumpănă și Mazăre c. România* [MC], cererea nr. 33348/96, hotărârea din 17 decembrie 2004, §§ 90–91 și 111: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=003-1220869-1269342>.

⁶ Cauza *Vellutini și Michel c. Franța*, cererea nr. 32820/09, hotărârea din 6 octombrie 2011, § 30: <http://hudoc.echr.coe.int/eng-press?i=003-3699054-4211863>.

⁷ Cauza *Belkacem c. Belgia* (dec.), cererea nr. 34367/14, decizia din 27 iunie 2017: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-175941%22%7D>.

În mediul online, CtEDO recunoaște că efectul comunicării este amplificat și, prin urmare, dezvoltă standarde despre responsabilitatea platformelor și a administratorilor (*Delfi AS c. Estonia*¹²). De asemenea, Curtea a validat răspunderea pentru neînălțurarea promptă a comentariilor de ură pe o pagină publică (*Sanchez c. Franța*¹³, *Kilin c. Rusia*¹⁴), accentuând răspunderea partajată și factorii de context (statut, vizibilitate, impact). Totuși, Curtea atenționează asupra necesității de vigilență în mediul online. Hotărârile pronunțate în cauzele *Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete și Index.hu Zrt c. Ungaria*¹⁵ arată că, în mediul online, nu orice comentariu ofensator justifică automat sancțiuni împotriva platformelor sau administratorilor. Curtea a subliniat că spațiul digital este, prin natura sa, unul dinamic și pluralist, iar reacțiile excesive pot conduce la restrângerea disproporționată a dezbaterii publice. Responsabilitatea trebuie analizată cu atenție, în funcție de context, de reacția promptă a platformei și de gravitatea conținutului. În cauza *Magyar Jeti Zrt c. Ungaria*¹⁶, Curtea a clarificat că simpla inserare a unui hyperlink nu echivalează automat cu republicarea sau asumarea conținutului la care se face trimitere. A considera contrariul ar însemna să se limiteze semnificativ funcționarea internetului, unde trimiterea la surse externe este parte integrantă a comunicării jurnalistice.

Prima analiză a dezinformării pe rețelele sociale analizată de Curte o găsim în cauza [Avagyan c. Russia](#). Curtea a analizat răspunsul statului la dezinformarea online postată de un cetățean obișnuit. Reclamanta a fost sancționată pentru comentarii pe Instagram în care punea la îndoială transparența datelor oficiale privind COVID-19. Curtea a constatat o încălcare a Articolului 10, stabilind câteva principii esențiale pentru era digitală:

- 1. Diferențierea între actori:** Cetățenii obișnuiți nu pot fi ținuți la aceleași standarde de verificare a faptelor ca jurnaliștii sau profesioniștii din domeniul sănătății. Exprimarea

⁸ Cauza Romanov c. Ucraina, cererea nr. 63782/19, hotărârea din 16 iulie 2020:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-202945%22%7D>.

⁹ Cauza Hizb ut-Tahrir și alții c. Germania (dec.), cererea nr. 31098/08, decizia din 12 iunie 2012:

<https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-111532%22%7D>.

¹⁰ Cauza Kasymakhunov și Saybatalov c. Rusia, cererile nr. 26261/05 și 26377/06, hotărârea din 14 martie

2013: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-117127%22%7D>.

¹¹ Cauza Leniş c. Grecia (dec.), cererea nr. 47833/20, decizia din 14 martie 2023:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-226442%22%7D>.

¹² Cauza Delfi AS c. Estonia [MC], cererea nr. 64569/09, hotărârea din 16 iunie 2015:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-176293%22%7D>.

¹³ Cauza Sanchez c. Franța [MC], cererea nr. 45581/15, hotărârea din 15 mai 2023:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-224928%22%7D>.

¹⁴ Cauza Kilin c. Rusia, cererea nr. 10271/12, hotărârea din 11 mai 2021:

<https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-209864%22%7D>.

¹⁵ Cauza Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete și Index.hu Zrt c. Ungaria, cererea nr. 22947/13, hotărârea

din 2 februarie 2016: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-160314%22%7D>.

¹⁶ Cauza Magyar Jeti Zrt c. Ungaria, cererea nr. 11257/16, hotărârea din 4 decembrie 2018:

<https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-187930%22%7D>.

scepticismului față de informațiile oficiale nu trebuie confundată cu o intenție de reacredință de dezinformare.

2. **Sarcina probei:** Instanțele ruse au deplasat sarcina probei către reclamantă, cerându-i să demonstreze inexistența virusului în regiunea sa, ceea ce reprezintă o sarcină imposibilă și contrară principiului prezumției de nevinovăție în materie contravențională.
3. **Proportionalitatea:** Aplicarea unor amenzi disproporționate pentru postări cu un impact minim (un singur „like”) are un efect de descurajare a dezbaterii publice libere, ceea ce este dăunător democrației chiar și în situații de urgență.

Cu alte cuvinte, Curtea Europeană a subliniat că, deși combaterea dezinformării într-o situație de urgență sanitară poate urmări un scop legitim (protecția sănătății), sancționarea scepticismului sau a solicitărilor de transparență nu este „necesară într-o societate democratică”.

Această hotărâre ne spune că nu orice afirmație eronată justifică sancțiuni și că statul trebuie să fie foarte prudent atunci când sancționează discursul individual pe internet, pentru a nu afecta dezbateră liberă într-o societate democratică. De asemenea, statul trebuie să demonstreze intenția și existența unui risc real, aplicând strict criteriul potrivit căruia informația era cunoscută ca fiind falsă.

Totuși, în contextul fenomenului dezinformării, Curtea recunoaște că manipularea informațională, în special atunci când este coordonată sau susținută din exterior, poate afecta funcționarea democrației. Prin urmare, statul nu este doar chemat să se abțină de la restrângeri excesive (obligația negativă), ci și să adopte măsuri preventive și eficiente pentru a preveni distorsionarea realităților publice (obligație pozitivă).

Cauza [Bradshaw and Others c. Marea Britanie](#) (2025) dezvoltă această dimensiune opusă față de jurisprudența tradițională în materie de libertate de exprimare. În această cauză, reclamantii au susținut că Regatul Unit nu a investigat suficient ingerința rusă în procesele democratice și nu a instituit un cadru normativ adecvat. Aici libertatea de exprimare nu este analizată în mod izolat, ci în strânsă interdependență cu necesitatea protejării procesului democratic, întrucât campaniile de dezinformare sistemică, mai ales atunci când sunt coordonate din exterior, pot distorsiona formarea liberă a opiniei publice și pot afecta exercitarea efectivă a dreptului la alegeri libere.

Această hotărâre arată că, în contextul fenomenului dezinformării, combaterea acestuia nu reprezintă doar o opțiune de politică publică, ci poate constitui o obligație pozitivă a statului. Autoritățile au responsabilitatea de a crea un cadru normativ și instituțional preventiv, capabil să reducă riscurile pentru procesul democratic, fără a afecta în mod disproporționat libertatea de exprimare.

În concluzie, standardul care rezultă nu este unul simplu, ci unul de echilibru dinamic. Curtea protejează dezbaterile politice, chiar atunci când este incomodă sau eronată, pentru că pluralismul și contestarea autorității sunt esențiale într-o democrație. În același timp, admite că democrația poate fi vulnerabilă în fața campaniilor coordonate de manipulare și că statul are responsabilitatea de a consolida reziliența instituțională. Cheia nu este extinderea puterii de sancționare, ci menținerea proporționalității și evitarea utilizării noțiunii de „dezinformare” ca pretext pentru restrângerea criticii legitime.

În acest sens, combaterea dezinformării nu trebuie privită ca un instrument de control al discursului, ci o politică publică care trebuie să respecte trei condiții cumulative: legalitate clară și previzibilă, demonstrarea necesității într-o societate democratică și proporționalitate strictă a măsurilor. Doar în aceste limite poate fi protejat simultan spațiul democratic și libertatea care îl face posibil.

Abordarea Uniunii Europene privind dezinformarea: mecanisme normative și convergențe cu jurisprudența CtEDO

În paralel cu standardele CEDO, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a dezvoltat o jurisprudență centrată pe securitatea colectivă și pe răspunderea sistemică a platformelor digitale, aspecte vitale pentru Republica Moldova în calitatea sa de stat candidat la aderare.

Decizia CJUE în cauza [RT France v. Council \(T-125/22\)](#) a validat suspendarea licențelor pentru canalele rusești RT și Sputnik în contextul invaziei Ucrainei. Curtea a respins argumentele privind încălcarea libertății de exprimare, subliniind că dezinformarea orchestrată de un stat străin pentru a sprijini o agresiune militară nu beneficiază de protecția standard. Principala inovație a acestui caz este trecerea de la o abordare bazată pe conținut (content-oriented) la una bazată pe actor (actor-oriented). CJUE a acceptat că atunci când un canal media este deținut sau controlat de un stat agresor și este utilizat ca o armă într-o strategie de război hibrid, restricționarea acestuia este o măsură de securitate necesară și proporțională. Pentru Republica Moldova, acest precedent oferă baza juridică europeană pentru acțiuni similare împotriva canalelor care retransmit conținut rusesc interzis.

Cu alte cuvinte, abordarea UE pune accent pe măsuri preventive și procedurale, orientate spre responsabilizarea actorilor sistemici din mediul online, în special platformele, prin gestionarea riscurilor, nu prin interdicții generale de conținut. Piatra de temelie este [Regulamentul \(UE\) 2022/2065 \(DSA\)](#), care nu califică dezinformarea drept conținut ilegal în sine și nu creează o autoritate publică ce stabilește „adevărul”, ci impune obligații de diligență, mai ales platformelor foarte mari, pentru evaluarea și atenuarea riscurilor sistemice (inclusiv în perioade electorale). Aceste obligații includ evaluări periodice, măsuri proporționale de reducere a riscurilor, transparență algoritmică, mecanisme de raportare și contestare, precum și cooperare cu autorități și cercetători, cu sancțiuni semnificative pentru neconformare. DSA introduce conceptul de „semnalatori de încredere” (trusted flaggers), entități specializate ale căror notificări privind conținutul ilegal trebuie procesate cu prioritate de către platforme

DSA este completat de [Codul de bune practici privind dezinformarea](#), care funcționează ca mecanism de co-reglementare și include angajamente privind demonetizarea conținutului fals, transparența publicității politice, combaterea conturilor false și cooperarea cu fact-checkeri și cercetători. Inițiative precum Observatorul european al mass-mediei digitale ([EDMO](#)) sprijină coordonarea între media, cercetători și verificatori pentru creșterea rezilienței informaționale.

Preluarea standardelor din Actul privind serviciile digitale ar fi utilă, întrucât o mare parte a dezinformării s-a mutat de la televiziune către platformele online, unde mecanismele clasice de control sunt limitate, iar statul are nevoie de instrumente moderne și eficiente de **intervenție**.

Cadrul legal și instituțional național privind combaterea dezinformării

Răspunsul legislativ al Republicii Moldova la fenomenul dezinformării este unul care încercă să echilibreze imperativele securității și garanțiile democratice.

Dezinformarea este definită în Codul serviciilor media audiovizuale ca informație falsă sau înșelătoare, verificabilă, difuzată cu scop manipulator sau prejudiciabil, inclusiv cu impact asupra securității naționale și proceselor democratice. Articolul 17 interzice difuzarea conținutului care constituie dezinformare sau care amenință securitatea națională. Supravegherea respectării acestor obligații revine Consiliului Audiovizualului.

Evoluția legislativă dintre 2022 și 2024 reflectă tentativa de a construi o arhitectură de apărare informațională într-un context de criză regională și presiune geopolitică. În iunie 2022, au fost adoptate modificări care interzic difuzarea programelor de știri, analize politice și emisiuni militare provenite din state care nu au ratificat Convenția Europeană privind Televiziunea Transfrontalieră. Măsura a vizat în mod direct Federația Rusă. Autoritățile au justificat intervenția prin necesitatea combaterii propagandei de război, în timp ce opoziția a invocat riscuri de cenzură.

În 2023, Consiliul Audiovizualului a adoptat o metodologie detaliată pentru constatarea cazurilor de dezinformare. Aceasta stabilește criteriile cumulative privind caracterul fals al informației, intenția de manipulare și existența unui prejudiciu real sau potențial. Evaluarea este una contextuală și urmărește proporționalitatea intervenției.

În iulie 2025, au fost operate noi modificări pentru alinierea legislației la directivele UE privind serviciile media audiovizuale. A fost revizuită definiția dezinformării, pentru a acoperi explicit informația falsă sau înșelătoare creată și difuzată intenționat. Au fost majorate semnificativ amenziile pentru difuzarea dezinformării, cu scop disuasiv. Totodată, au fost introduse reglementări privind platformele de partajare a materialelor video, incluzând obligații de declarare, protecția minorilor și combaterea conținuturilor ilegale sau dăunătoare, precum dezinformarea și discursul care incită la ură.

Ansamblul acestor măsuri reflectă, în linii generale, logica testului de proporționalitate dezvoltat în jurisprudența CtEDO privind articolul 10 CEDO. Cu toate acestea, aplicarea practică rămâne complexă. Delimitarea dintre opinie, eroare jurnalistică și intenția deliberată de manipulare nu este întotdeauna clară, iar evaluarea caracterului „intenționat” presupune o analiză contextuală riguroasă, susceptibilă de interpretări divergente. Mai mult, cadrul normativ vizează în principal serviciile media audiovizuale, în timp ce dezinformarea se manifestă preponderent în mediul online și pe rețelele sociale, unde instrumentele de reglementare sunt mai limitate.

În Republica Moldova, combaterea dezinformării este gestionată printr-un mecanism instituțional mixt, cu rol predominant de coordonare și analiză. La nivel strategic, Centrul pentru Comunicare

Strategică și Contracurare a Dezinformării (StratCOM)¹⁷ are misiunea de a coordona comunicarea strategică, de a analiza fenomenele informaționale și de a formula recomandări, fără a avea competențe sancționatorii directe.

În paralel, Consiliul pentru asigurarea securității informaționale¹⁸ funcționează ca organ consultativ interinstituțional, cu atribuții de evaluare a riscurilor și de formulare a măsurilor de reacție, însă fără puteri coercitive. În domeniul audiovizualului, Consiliul Audiovizualului este autoritatea cu competențe de monitorizare și sancționare a dezinformării difuzate prin serviciile media audiovizuale.

Principala limită a acestui cadru este faptul că intervenția directă și sancționatorie vizează în principal sectorul audiovizual, în timp ce dezinformarea se manifestă preponderent în mediul online și pe rețelele sociale, unde instrumentele de reglementare și control sunt mai restrânse. Eficiența sistemului depinde astfel de coordonarea instituțională și de capacitatea de adaptare la dinamica spațiului digital.

Pentru a acoperi lacunele existente în reglementarea dezinformării din mediul online, **în martie 2025** a fost propus un amendament la Codul contravențional, care introducea o sancțiune distinctă pentru dezinformarea online. Inițiativa viza răspândirea intenționată, prin sisteme informatice accesibile publicului, a unor informații false sau înșelătoare, verificabile, cu scopul de a prejudicia procesele democratice, sănătatea publică sau securitatea națională. Proiectul prevedea amenzi diferențiate, mai severe în context electoral sau în cazuri agravate, precum și excepții pentru dezbateri publice, satiră și demontarea dezinformării.

Deși intenția era de a extinde mecanismele de combatere a dezinformării în spațiul digital, inițiativa a generat preocupări privind riscurile pentru libertatea de exprimare, din perspectiva legalității, previzibilității și proporționalității ingerințelor.

¹⁷ Modificări la Legea nr. 242/2023 privind Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării, iulie 2025: <https://parlament.md/material-details-md.nspx?param=70ad1f70-13f8-4602-ba6d-25f6a212670a>; https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150159&lang=ro#;

¹⁸ Hotărârea Guvernului nr. 467 din 6 iulie 2022 cu privire la crearea Consiliului coordonator pentru asigurarea securității informaționale: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143437&lang=ro#.

Concluzie

Republica Moldova are nevoie de o reglementare mai amplă în special în spațiul online, care în prezent rămâne insuficient acoperit în raport cu dinamica fenomenului dezinformării. Totuși, acest vid normativ nu trebuie acoperit automat prin extinderea mecanismelor sancționatorii.

Modelul Uniunii Europene sugerează o abordare bazată pe responsabilizarea platformelor digitale prin obligații de diligență, gestionare a riscurilor sistemice, transparență algoritmică, mecanisme eficiente de notificare și contestare, precum și cooperare cu autoritățile și fact-checkerii. Intervenția punitivă ar trebui să reprezinte ultima etapă, nu punctul de plecare.

Atunci când se optează pentru sancționare, aceasta trebuie să respecte condiții stricte. Definiția faptei trebuie să fie clară și previzibilă, limitată la informații factuale verificabil false, difuzate intenționat și cu risc real de prejudiciu grav. Intenția nu poate fi prezumată, ci trebuie demonstrată. Sancțiunile trebuie să fie proporționale cu gravitatea și impactul faptei, diferențiind între utilizatori individuali și actori sistemici cu influență.

De asemenea, este esențială instituirea unor garanții procedurale solide: motivarea detaliată a deciziilor, posibilitatea contestării în instanță și aplicarea consecventă a testului de necesitate și proporționalitate prevăzut de articolul 10 CEDO.

Prin urmare, reglementarea dezinformării în mediul online trebuie să urmărească un echilibru real între protejarea procesului democratic și menținerea unui spațiu digital pluralist, în care critica, dezbateră și exprimarea incomodă să rămână protejate.

Recomandări

1. Elaborarea unui cadru normativ coerent pentru mediul online, bazat pe modelul european de gestionare a riscurilor

Republica Moldova ar trebui să dezvolte un cadru legislativ integrat privind dezinformarea în mediul online, fără a extinde automat mecanismele sancționatorii. Reglementarea ar trebui să urmeze modelul UE (DSA), punând accent pe obligații de diligență pentru platforme, evaluarea și atenuarea riscurilor sistemice, transparență algoritmică și mecanisme eficiente de notificare și contestare. Orice sancțiune aplicată utilizatorilor individuali trebuie să fie ultima ratio, strict delimitată la informații factuale verificabil false, difuzate intenționat și cu risc real demonstrabil, în conformitate cu articolul 10 CEDO.

2. Consolidarea arhitecturii instituționale și creșterea transparenței decizionale

Este necesară clarificarea competențelor între Consiliul Audiovizualului, StratCOM și Consiliul pentru securitate informațională, pentru a evita suprapuneri sau percepții de politizare. Instituțiile implicate ar trebui să publice periodic rapoarte privind tipologia cazurilor, criteriile aplicate și impactul măsurilor adoptate.

3. Prioritizarea rezilienței societale prin educație media și parteneriate cu societatea civilă

Combaterea dezinformării trebuie să includă o dimensiune preventivă puternică. Se impune extinderea programelor de alfabetizare media și digitală pentru toate categoriile sociale, în special în mediul rural și în rândul grupurilor vulnerabile. Parteneriatele cu organizații precum „STOP FALS!”, cu instituții academice și cu rețeaua EDMO ar trebui consolidate pentru a dezvolta o rețea națională de fact-checking și expertiză digitală. Investiția în competențe critice este o măsură mai sustenabilă decât extinderea sancțiunilor.

4. Creșterea vizibilității și credibilității StratCOM prin comunicare publică activă

StratCOM ar trebui să adopte o strategie de comunicare proactivă și accesibilă, care să explice publicului rolul său, limitele competențelor și diferența dintre coordonare strategică și cenzură. Vizibilitatea instituțională, cooperarea cu mass-media și mediul academic, precum și dezvoltarea unor instrumente vizuale și interactive de informare pot contribui la consolidarea încrederii publice.



Puteți susține activitățile
de cercetare și advocacy
ale CRJM printr-o
[donație online.](#)

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA



str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova



+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02



contact@crjm.org



www.crjm.org



crjm.org



crjmoldiva